

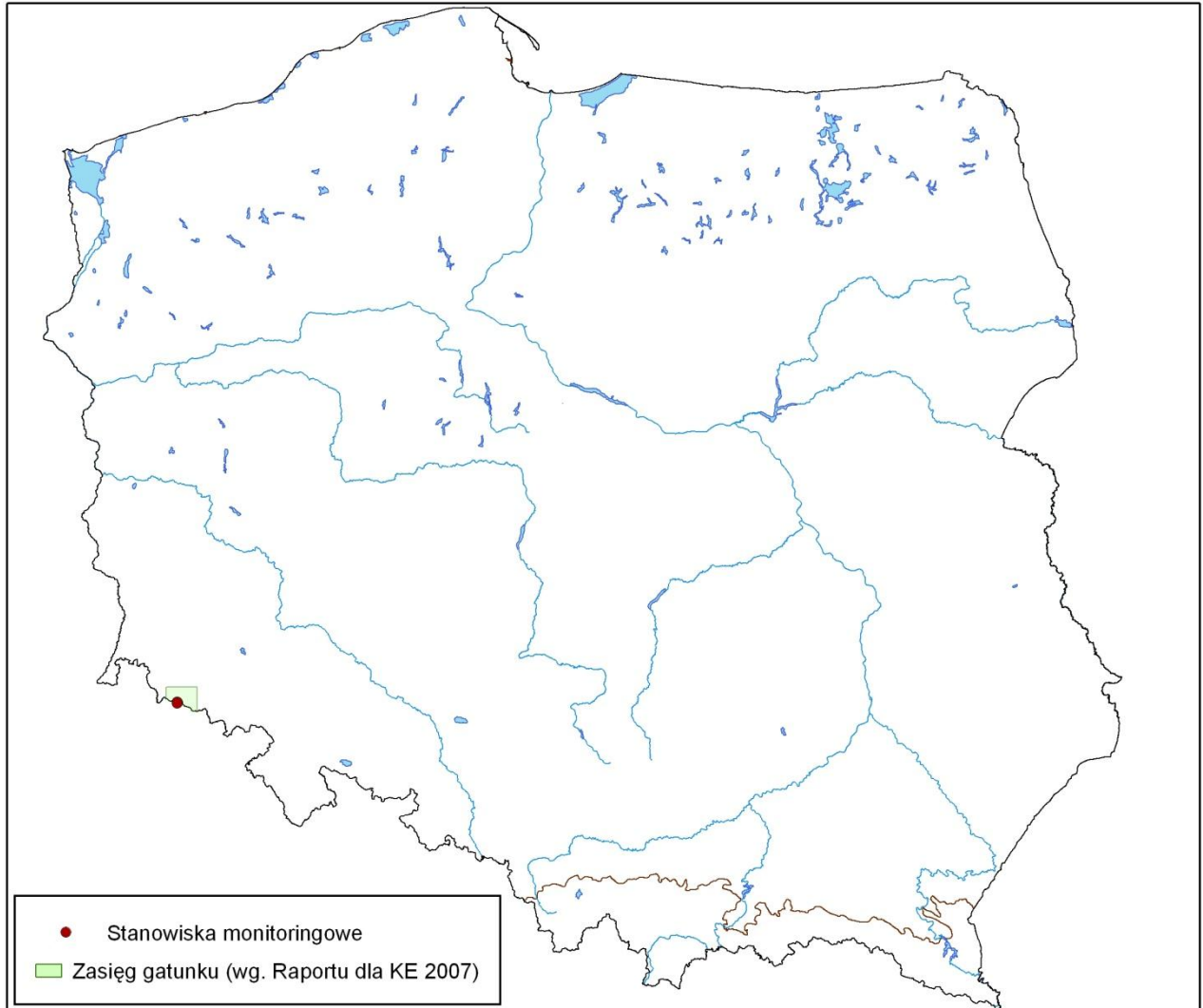
Przytulia sudecka *Galium sudeticum*

Informacja o zakresie przeprowadzonych prac

W ramach prac terenowych przeprowadzono obserwacje gatunku i jego siedliska na jedynym obszarze jego występowania, w Karkonoszach. W 2008 roku odnaleziono nowe stanowisko przytulii w Wielkim Śnieżnym Kotle i również włączono je do monitoringu.

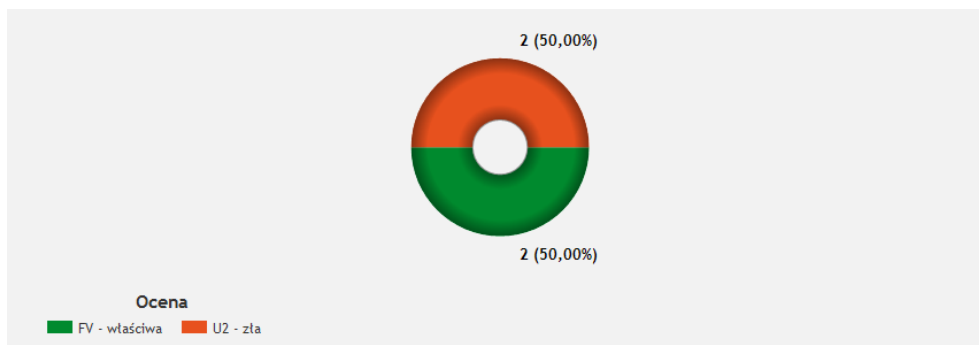
Stanowiska na Żyle Porfirowej niestety nie udało się zlokalizować. Dr P. Kwiatkowski – autor poświęconego gatunkowi rozdziału Podręcznika Metodycznego, który obserwował takson około roku 2000, nie odnalazł go tam później, a w roku 2006 nie potrafił wskazać przybliżonej nawet lokalizacji tego stanowiska.

Analiza wyników

Gatunek górski, znany wyłącznie z 1 pasma górskiego - Karkonoszy, z 4 stanowisk. Wszystkie zostały objęte monitoringiem, co oznacza 100% populacji krajowej.

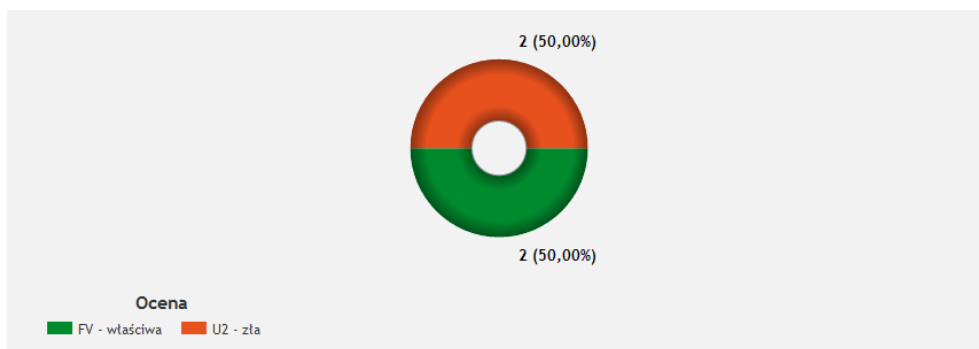
Stan populacji

Stan siedliska

Ocena ogólna

Gatunek związany z murawami wysokogórkimi, siedliskiem dość stabilnym, nie zagrożonym w istotny sposób. Rzadkość stanowisk i niewielka liczba osobników gatunku to główne dla niego zagrożenia. Nie ma potrzeby wprowadzania działań ochrony czynnej na stanowiskach. Stan gatunku w regionie, a zarazem w kraju może być oceniony na FV w kierunku U1 (oceny U2 wynikają z niskiej liczebności 2 stanowisk, w tym jednego nowoodkrytego).

W związku z odkryciem w roku 2006 dwóch nowych stanowisk na podłożu granitowym: na Grzędzie oraz w Żlebie Kryształowym (choć być może stanowią one jedną populację), a także występowaniem tego gatunku na serpentynitach w Sławkowskim Lesie (Czechy) autor uważa, że spektrum ekologiczne taksonu jest najprawdopodobniej znacznie szersze. Wydaje się, że w Karkonoszach przytulia *Galium sudeticum* nie jest gatunkiem obligatoryjnie związanym z podłożem o charakterze bardziej neutrofilnym (bazalt, granit porfirytowy), i w pewnych warunkach, które warto byłoby określić, takson może również występować na granicie.

Obserwacje wskazują, że gatunek ma swoje optimum w sudeckich subalpejskich murawach bliźniczkowych (zwłaszcza bogatych gatunkowo), subalpejskich traworoślach z trzcinnikiem orzęsionym oraz w naskalnych zbiorowiskach szczelinowych. Takson występuje w niskich fitocenozach, o stopniu pokrycia od 5(10) do 90% i wysokości do 5(10) cm, stanowiąc na całej długości Żyły Bazaltowej (wraz z piargiem) stały element florystyczny. Liczebność tej populacji oszacowano na podstawie każdorazowego zliczania wszystkich kęp znajdujących się na ośmiu powierzchniach, każda o wielkości około 10 m². Szacuje się, że rośnie tam ponad 1000 (2000) kęp (plus około 25 (50) osobników na Grzędzie i w Żlebie Kryształowym), co jest ilością co najmniej 2 razy większą niż szacowana w Podręczniku Metodycznym. W związku z późnym terminem prowadzenia prac (wrzesień-październik) nie wykonano żadnych zdjęć fitosocjologicznych,

koncentrując się w tym sezonie na weryfikacji danych dotyczących rozmieszczenia oraz liczebności gatunku.

Niestety brak szczegółowych informacji o ekologii i biologii populacyjnej taksonu nie pozwala na wskazanie kluczowych dla jego przetrwania czynników środowiskowych bądź etapów cyklu życiowego.

Ocena stanu zachowania gatunku

Blisko 10.-letnie (wyrwykowe) obserwacje wskazują na raczej stabilne warunki wzrostu tego gatunku na Żyle Bazaltowej, natomiast dwa nowo odkryte stanowiska sugerują, że takson może być potencjalnie, znacznie częstszym składnikiem flory Karkonoszy. Z racji, że jest to roślina klonalna, jej rozwój jest wypadkową zarówno rekrutacji wegetatywnej oraz przynajmniej w ograniczonym stopniu, pomnażania generatywnego. Brak wieloletniego monitoringu nie pozwala na określenie długo- i krótkoterminowej dynamiki liczebności gatunku, wielkości rekrutacji generatywnej, jak również tendencji dynamicznych fitocenoz w których takson był odnajdywany. Nie zaobserwowano żadnego czynnika antropogenicznego, który wpływałby w istotny sposób na zachowanie gatunku i jego liczebność. Zajmowanie siedlisk o charakterze inicjalnym oraz rozluźnionych traworośli porastających płytkie rankiery sugeruje, że dotychczasowa eutrofizacja ekosystemów piętra subalpejskiego Karkonoszy nie przekroczyła jeszcze wartości krytycznej i nie jest głównym czynnikiem ograniczającym występowanie gatunku. W przyszłości znacznie większy stopień niepewności (a przez to zagrożenia) niesie ze sobą wpływ globalnego ocieplenia klimatu i związanego z nim podniesienia średnich temperatur okresu wegetacyjnego, a także zmian reżimu opadowego. Efekt ten będzie miał szczególnie negatywny wpływ na rozmieszczenie oraz zasięg taksonów oligotermicznych i reliktowych. Oba powyższe procesy (eutrofizacja oraz kierunkowe zmiany klimatu), będą promować rozwój bardziej ekspansywnych gatunków traw, prowadząc do większego zadarnienia i zwarcia pokrywy roślinnej, a także zubożenia składu gatunkowego fitocenoz.